

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра психології, педагогіки та філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету

Наталя КОРЖИК

Робоча програма навчальної дисципліни

«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В6 Перформативні мистецтва

Спеціалізація – В 6.03 Хореографічне мистецтво

Освітньо-професійна програма – Хореографія

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Розробник:

доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та філології Білик Олена Миколаївна

Мова навчання: українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філології,

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри, к.психол.н., доц.

Дмитро ПРИХОДЬКО

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Голова ради факультету

Наталя КОРЖИК

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Обов'язкова	
	Спеціальності: В5 «Перформативні мистецтва», В 6.03 «Хореографічне мистецтво»		
Загальна кількість годин – 90 Для денної форми навчання: Аудиторних – 30 Самостійної роботи здобувача – 60 Для заочної форми навчання: Аудиторних – 10 Самостійної роботи здобувача – 80	Освітньо-наукові програми: «Хореографія»	Рік підготовки:	
		1-й	1
		Семестр	
		1-й	1
	Ступінь: магістр	Лекції	
		20 год.	6
		Практичні	
		Семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – 10/80

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце дисципліни в освітній програмі.

Дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» націлена на підготовку другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В6 «Перформативні мистецтва», спеціалізації В 6.03 Хореографічне мистецтво.

Навчальна дисципліна «Педагогіка та психологія вищої школи» спрямована на формування у здобувачів цілісного й системного розуміння психолого-педагогічних проблем становлення особистості та професійної підготовки студентів в умовах закладу вищої освіти; пізнання психологічних закономірностей і умов ефективності процесу професійної освіти у вищій школі; забезпечення засвоєння теоретичних основ організації освітнього процесу в закладі вищої освіти та наукових основ управління вищою школою. Її вивчення передбачає підвищення професійної компетентності магістрів та розвиток моральних, інтелектуальних здібностей і творчого потенціалу здобувачів як майбутніх фахівців.

Пререквізити. «Педагогіка та психологія вищої школи» як навчальна дисципліна функціонує й розвивається у нерозривному зв'язку як із дисциплінами освітнього циклу загальної підготовки («Історія України та української культури», «Філософія»), так і з фаховими дисциплінами, зокрема «Педагогіка і психологія в хореографічному мистецтві», «Педагогічна практика в хореографічному колективі».

Постреквізити. У процесі занять здобувачі вищої освіти підвищують рівень знань щодо педагогічних аспектів професійної діяльності хореографів, психологічних характеристик професійно-педагогічної діяльності та педагогічної комунікації.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл

Кількість кредитів – 3. Загальна кількість годин – 90.

Аудиторних годин:

- денна форма навчання – 30;

- заочна форма навчання – 10;

Годин самостійної роботи здобувача:

- денна форма – 60;

- заочна форма навчання – 80 год.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Мета курсу – ознайомити здобувачів із сучасною системою вищої освіти, педагогічними основами навчання і виховання, психологічними основами організації освітнього процесу та педагогічної взаємодії у ЗВО, розвинути уміння та навички, які необхідні викладачу вищої школи; формувати комплекс необхідних психолого-педагогічних компетентностей для реалізації педагогічної діяльності та організації освітнього процесу відповідно до вимог сучасної вищої освіти на основі знань з педагогіки та психології вищої школи.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна

Загальні компетентності

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності

СК5. Здатність забезпечувати високу якість організації, планування та реалізації навчального і виховного процесу в сфері хореографічного мистецтва в закладах вищої освіти.

СК6. Здатність розробляти і впроваджувати авторські інноваційні педагогічні та мистецькі методики та технології.

СК7. Здатність розробляти індивідуальну стратегію навчання та виховання здобувача освіти у відповідності до особистісних якостей з метою розкриття його творчого потенціалу.

СК8. Здатність створювати навчально-методичне забезпечення з хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти.

СК18. Володіння методичними засадами навчання та інноваційними підходами до фахової підготовки фахівців з хореографічного мистецтва; планування власної педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання

ПР2. Адаптуватися та діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій.
 ПР3. Організовувати колективну діяльність задля реалізації планів, проєктів.
 ПР7. Виявляти дослідницькі, балетмейстерські, організаційні, педагогічні проблеми у процесі фахової діяльності, причини їх виникнення, розробляти програми їх вирішення.
 ПР10. Організовувати освітній процес у закладах вищої освіти відповідно до законодавчої та нормативно-правової бази, враховувати особливості його планування у відповідності до специфіки підготовки фахівців, застосовувати механізми забезпечення високої якості освіти.
 ПР11. Застосовувати ефективні методики викладання хореографічних дисциплін, розробляти і впроваджувати авторські методики та технології задля оптимізації навчального процесу.
 ПР12. Сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва.
 ПР13. Вміти створювати різні види навчально-методичних видань (навчальні програми, методичні рекомендації, навчальні посібники тощо) з хореографічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою.

Критерії оцінювання результатів навчання. Оцінювання знань здійснюється за 100 бальною рейтинговою шкалою. Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: участь у лекційних заняттях, участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань та самостійної роботи, тестування.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою.

Критерії оцінювання	Кількість балів
	залік
Здобувач вищої освіти глибоко засвоїв програмовий матеріал в усіх видах мовленнєвої діяльності, вільно володіє ним, послідовно і логічно викладає його, тісно ув'язує теорію з практикою, правильно обґрунтовує прийняття рішення, уміє самостійно узагальнити і викласти суть розглянутої проблеми, не відчуває труднощів з відповідями при зміні завдань. Із загального обсягу здобувач правильно виконує 90-100 % завдань.	35-40
Здобувач вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал, але зробив декілька незначних помилок. Демонструє високий рівень розуміння та узагальнення матеріалу (кількість вірних відповідей складає 80-89%). Може правильно застосувати теоретичні положення під час вирішенні практичних завдань, але потребує додаткових запитань і уточнення окремих відповідей.	31-34
Здобувач вищої освіти в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє достатній рівень розуміння та узагальнення матеріалу (кількість вірних відповідей 65- 79%).	21-30
Здобувач вищої освіти не в повному обсязі опанував матеріал теми. Демонструє низький рівень розуміння та узагальнення матеріалу (має багато помилок, вірно виконано тільки 50-64% завдань). Робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками.	9-20

Здобувач вищої освіти в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (Наявні значні проблеми з розумінням тексту, вірно виконані завдання нижче 50 %, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо)	1-8
Здобувач вищої освіти відсутній під час проведення підсумкового контролю	0

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних здобувачами практичних завдань;
- виступи на семінарських заняттях.

ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Неформальна освіта передбачає освіту, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Інформальна освіта (самоосвіта) передбачає освіту, яка є самоорганізованим здобуттям особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної, громадської, професійної або іншої діяльності. Зарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відбувається за наявності відповідного документу, що передбачає підтвердження отриманих компетентностей, які зафіксовані у декларації про попереднє навчання.

Відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК здобувачеві може бути зараховано повний об'єм кредитів або частину кредитів у разі співпадіння з темами освітнього компоненту, або додатково нараховано бали у розмірі — до 2% від можливої кількості балів набраних до форми підсумкового контролю.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи в системі наукового знання

Предмет і завдання курсу, міжпредметні зв'язки. Основні категорії педагогіки та психології вищої школи. Методологічні засади розвитку вищої школи.

Тема 2. Основні етапи розвитку вищої школи України

Витоки освіти й ВШ України. Києво-Могилянська академія як визначний освітній центр України. Особливості розвитку ЗВО України в XIX-XX ст.

Тема 3. Сучасна система вищої освіти України

Державна політика України в галузі вищої освіти. Напрями реформування вищої освіти в умовах євроінтеграції. Сучасні освітні парадигми та педагогічна інноватика.

Тема 4. Дидактика вищої школи: традиції та новації

Теоретичні основи класичної дидактики вищої школи. Закономірності та принципи організації освітнього процесу в вищій школі. Класифікація методів та дидактичних технологій навчання

Тема 5. Особливості планування та організації навчального процесу у ВШ

Основні форми навчання у ВШ. Вимоги ВШ до традиційних форм навчання. Контроль навчальної діяльності.

Тема 6. Зміст та діагностика результатів навчання

Особливості проектування змісту навчальних дисциплін. Складові змісту освіти та її науково-методичне забезпечення. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Тема 7. Теоретико-методичні засади виховання у вищій школі

Сутність та психолого-педагогічні основи виховання у вищій школі. Сучасні методи, засоби і форми виховання у вищій школі. Критерії вихованості особистості

Тема 8. Психолого-педагогічні особливості студентського віку

Сутність та особливості запровадження студентоцентрованого підходу у вищій школі. Соціально-психологічні особливості формування особистості студента. Гуманістичне освітнє середовище як чинник соціалізації студента.

Тема 9. Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування

Сучасні вимоги до науково-педагогічного працівника. Професійні та особистісні якості викладача вищої школи. Складові педагогічної культури викладача. Професійно-педагогічні захворювання та їх профілактика.

Педагогічна комунікація. Педагогічне спілкування як форма педагогічної комунікації. Комунікативна компетентність викладача. Психолого-педагогічний аналіз конфліктів Конфлікти як форма суспільного буття (форма комунікації). Означення та причини педагогічних конфліктів Управління та вирішення міжособистісних педагогічних конфліктів. .

Тема 10. Система управління закладом вищої освіти

Структурно-функціональна модель закладу вищої освіти. Принципи управління закладами вищої освіти. Освітній менеджмент як теорія управління якістю освіти.

2. Структура навчальної дисципліни

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Денна форма			Заочна форма		
		лекцій-ні	Семінари	сам. робота	лекцій-ні	семінари	сам. робота
РОЗДІЛ 1							
Тема 1. Педагогіка та психологія ВШ в системі наукового знання.	8	2		6	0,5		7,5
Тема 2. Основні етапи розвитку вищої школи України	8	2		6	0,5		7,5
Тема 3. Сучасна система вищої освіти України	10	2	2	6	0,5	0,5	9
Тема 4 Дидактика ВШ: традиції та новації	8	2		6	0,5		7,5
Тема 5. Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	10	2	2	6	0,5	0,5	9
Усього за розділом	44	10	4	30	2,5	1	40,5
РОЗДІЛ 2							
Тема 6. Зміст та діагностика результатів навчання	10	2	2	6	0,5	1	8,5
Тема 7. Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	10	2	2	6	0,5	1	8,5
Тема 8. Психолого-педагогічні особливості студентського віку	8	2		6	0,5		7,5
Тема 9. Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	10	2	2	6	1	1	8
Тема 10. Система управління закладом вищої освіти	8	2		6	1		7
Усього за розділом	46	10	6	30	3,5	3	39,5
Усього	90	20	10	60	6	4	80

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сучасна система вищої освіти	2	05,
2	Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	2	0,5
3	Зміст та діагностика результатів навчання	2	1
4	Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	2	1
5	Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	2	1
Усього		10	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Педагогіка та психологія ВШ в системі наукового знання.	6	7,5
2	Основні етапи розвитку вищої школи України	6	7,5
3	Сучасна система вищої освіти України	6	9
4	Дидактика ВШ: традиції та новації	6	7,5
5	Особливості планування та організації освітнього процесу у ВШ	6	9
6	Зміст та діагностика результатів навчання	6	8,5
7	Теоретико-методичні засади виховання у ВШ	6	8,5
8	Психолого-педагогічні особливості студентського віку	6	7,5
9	Психологічні особливості професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Особливості педагогічного спілкування	6	8
10	Система управління закладом вищої освіти	6	7
Усього		60	80

6. Методи навчання

Використовуються такі методи:

- пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів, відеолекція),
- репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі),
- метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція, кейси),
- частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз текстів першоджерел на семінарському занятті, постановка завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через смартфон).

Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод:

- підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї),
- пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни, розміщення візуальних матеріалів в електронному НМКД або у формі постів у соціальних мережах.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Семінарські заняття

2.	Періодичний	Тестування
3.	Самостійна робота	Реферат, доповіді
4.	Підсумковий контроль	Залік

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, він має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної роботи. Оцінювання самостійної роботи й активності здобувача здійснюється за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Підсумковий контроль. Залік. Підсумковий контроль знань передбачений у формі залікового тестування за теоретичною складовою, проводиться з метою оцінювання результатів навчання після закінчення вивчення дисципліни.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Завдання, передбачені програмою, мають бути виконанні вчасно у встановлені терміни. Під час роботи над індивідуальним завданням не допустимо порушення академічної доброчесності. Виступи та презентації мають бути авторськими та оригінальними.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни

7. Розподіл балів, які отримують здобувачі

										Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:

Активність на лекції / виконання завдань до лекційного матеріалу – 0,5-1 балів;

Робота на семінарських заняттях – 5-6 балів;

Результати самостійної роботи враховуються і перевіряються під час практичних, семінарських занять та поточного тестування (1 бал);

Поточне та рубіжне тестування – 3-10 балів;

Неформальна освіта – від 3-5 балів (за кожний вид);

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 80 балів.

Підсумковий контроль – 20 балів

Всього: 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		

35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, опорні конспекти лекцій, навчально-методичне забезпечення дисципліни, нормативні документи, ілюстративні матеріали.

9. Рекомендована література

Основна література:

- 1.Виноградова В.Є., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посібн. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 96 с.
- 2.Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
- 3.Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посібн. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. –150 с.
- 4.Мухіна Г. В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч.-метод. посібн. Київ: ВД «Дакор», 2020. 178 с.
- 5.Ортинський В. Педагогіка вищої школи : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 500 с.
- 6.Педагогіка вищої школи : навч. посібн. / за ред. Курлянд З. Н. 3-є вид, перероб. і доп. Київ : Знання, 2007. 495 с.
- 7.Потьомкіна Н. З. Педагогіка та психологія вищої школи : конспект лекцій з дисципліни для здобувачів другого (магістер.) рівня вищої освіти / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соціальних комунікацій, Каф. психології, педагогіки та філології. Харків: ХДАК, 92 с.
- 8.Семиченко В. А. Психологія особистості. Київ : Ешке О. М., 2001. 427 с.
- 9.Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посібн. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
- 10.Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи : навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів. Херсон : Олді-плюс, 2013. 466 с.

Додаткова література:

- 11.Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача : навч. посібн. Київ : КНЕУ, 2005. 336 с.
- 12.Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: курс лекцій. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 325 с.
- 13.Журавська Л. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у вищих навчальних закладах освіти // Освіта і управління. 1999. №2. С. 105-115.
- 15.Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посібн. / уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : А.П.Н., 2002. 136 с.
- 16.Каплінський В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посібн. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
- 17.Лунячек В. Е., Ткачова Н. О.Педагогіка вищої школи. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 344 с
- 18.Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с.
- 19.Нові технології навчання : наук.-метод. зб. Київ, 2001. Вип. 30. 254 с.

20.Осипова Т. Ю. Виховна робота зі студентською молоддю : навч. посібн. Одеса : Фенікс, 2006. 288 с.

21.Прищак, М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

22.Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : навч. посібн. / за ред. М.В. Артюшиної, О.М. Котикової, Г.М. Романової. Київ : КНЕУ, 2007. 528 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
2. Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> —.
3. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» — <http://chitalka.info/psy.html>.
4. Вісник психології і соціальної педагогіки — <http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla-refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> —.
5. БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
6. Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
7. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

Інформаційні ресурси

Бібліотека Харківської державної академії культури

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка

Інтернет-ресурси